

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE

2022-01-26

Ärendenummer:
NV-08339-21

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Miljösanktionsavgift för överträdelse av förbud mot användning av växtskyddsmedel på vissa platser samt krav på tillstånd vid användning av växtskyddsmedel i handelsträdgårdar (M2021/02061)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget att återinföra tillståndskrav för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar. Vi avstyrker däremot att det ska införas miljösanktionsavgift enligt den utformning som föreslås i promemorian. Naturvårdsverket ser i grunden positivt på att införa sanktionsavgifter på detta område, men vi anser att det behöver utarbetas förtydliganden för att en miljösanktionsavgift ska kunna knytas till överträdelser av förbuden.

Naturvårdsverket vill även påtala behovet av att klargöra gränsen mellan tillståndsplikt och anmälningsplikt vid spridning av växtskyddsmedel inom ett järnvägsområde. Enligt gällande lydelse går gränsen vid en banvall, men de exakta gränserna för en banvall har inte tydliggjorts i förordningen.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget att återinföra tillståndskrav i 2 kap. 40 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, hädanefter bekämpningsmedelsförordningen, för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar. Vi tillstyrker också att övergångsbestämmelsen ska förtydligas. Vi har följande förslag på hur det kan göras, där vårt tillägg framgår i kursiv stil jämfört med den föreslagna lydelsen för 2 kap. 40 § 2 i promemorian:

Tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel som har beslutats enligt 2 kap. 40 § i den äldre lydelsen gäller fortfarande. Tillstånd som har beslutats enligt 2 kap. 40 § punkterna 1–4 i *den äldre lydelsen* gäller dock som längst till och med 31 december 2022.

Naturvårdsverket ser i grunden positivt på att införa sanktionsavgifter på detta område. Naturvårdsverket avstyrker dock att överträdelser av förbud i 2 kap. 37 § ska beläggas med en miljöskänkionsavgift enligt den utformning som föreslås i promemorian. Vi anser att det behöver utarbetas vissa förtydliganden för att en miljöskänkionsavgift ska kunna knytas till överträdelser av förbuden i 2 kap. 37 §.

Vi anser att bestämmelsen i bekämpningsmedelsförordningen 2 kap. 37 § 3 fortfarande inte är tillräckligt tydlig ifråga om vilka områden som avses, trots tillägget ”i första hand” som regeringen infogade. Naturvårdsverket har framfört synpunkter om denna otydlighet i vårt tidigare yttrande över promemorian Förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöskänkionsavgift för överträdelse av förbuden (NV-04140-20). Gällande förbud avser ”andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till”. Det är enligt Naturvårdsverkets uppfattning inte tillräckligt tydligt hur ett sådant område avgränsas. Vid ett förbud med en därtill kopplad miljöskänkionsavgift, måste det vara tydligt för den som bestämmelsen riktar sig till och för tillsynsmyndigheten när det är fråga om en överträdelse. Naturvårdsverket anser att det behövs en definition eller ett annat slags förtydligande i bestämmelsen, så att det står helt klart var det är förbjudet att använda växtskyddsmedel.

Som en följd av den svenska allemansrätten har allmänheten tillträde till i princip alla områden som omfattas av det allemansrättsliga skyddet och dessa områden besöks ofta i rekreationssyfte. Det föreslagna uttrycket ”i första hand” gör inte bestämmelsen mer lättolkad och det kan i många fall vara oklart om ett område är avsett för rekreation. Det finns även svårigheter att avgöra gränsdragningen till de områden som avses i 2 kap. 41 § 3, där tillståndsplikt råder och som också avser områden dit allmänheten har tillträde. Det finns risk för att tillsynsmyndigheten behöver göra alltför många bedömningar i förevarande fall, vilket inte är lämpligt i förening med systemet med miljöskänkionsavgifter. Det ska vara ett enkelt, tydligt, snabbt och schabloniserat system. Utrymmet för skönmässiga bedömningar och avvägningar ska vara litet (prop. 2005/06:182, s.35). Vi bedömer därför att förutsättningarna inte är uppfyllda med nuvarande avgränsningar, för miljöskänkionsavgifter med enkelhet, snabbhet och utan allt för mycket bedömningsutrymme.

I tillägget för handelsträdgårdar i 2 kap. 40 § 1 ser Naturvårdsverket ett liknande tolkningsproblem på grund av den till handelsträdgårdar kompletterande skrivningen om ”kommersiella trädgårdar”. Eftersom användningen i trädgårdar är förbjuden enligt 2 kap. 37 § 3 är det i så fall motsatsvis bara ”icke-kommersiella” trädgårdar som avses i det förbudet, vilket i så fall inte tydligt framgår av den bestämmelsen. Enligt Naturvårdsverkets bedömning är det ofta olämpligt att ha en gränsdragning som beror på om en trädgård eller park bedriver kommersiell verksamhet i trädgården eller inte. Syftet, att skydda allmänheten från onödig användning av växtskyddsmedel, är lika relevant oavsett om det bedrivs kommersiell verksamhet eller inte. Till exempel bör det inte göra skillnad för bestämmelsens tillämpning om ett café finns i trädgården. Om avsikten är att endast reglera tillståndsplikt i plantskolor och andra

trädgårdar som är snarlika handelsträdgårdar bör det anges tydligare i bestämmelsen. Handelsträdgårdar är ett mer vedertaget begrepp och därför lättare att tolka. Naturvårdsverket är därför osäker på gränsdragningen mellan *kommersiella trädgårdar* och *trädgårdar*. Ett förtydligande i vad som syftas på skulle underlätta för berörda verksamheter.

Behov av att definiera begreppet banvall

Naturvårdsverket vill ta tillfället att uppmärksamma regeringen på en ytterligare definitionsfråga i kapitel 2 i bekämpningsmedelsförordningen där vi ofta får frågor inom ramen för vår tillsynsvägledning. Tillsynsmyndigheter och Trafikverket har framfört till Naturvårdsverket att gränsdragningen mellan tillståndsplikt och anmälningsplikt för banvallar är otydlig (2 kap. 40–41 §§). Detta eftersom gränserna för en banvall är otydlig, och tolkas olika av olika kommuner. Trafikverket har även framfört att de gör bedömningen att begreppet bör tolkas vidare än strikt själva banvallen. Naturvårdsverket har viss förståelse för Trafikverkets förhållningssätt eftersom många bekämpningsåtgärder mot bland annat invasiva arter sker i tågområden. Det skulle därför behöva utredas om gränsdragningen vid banvall är ändamålsenlig, eller om området för anmälningsplikt kan utvidgas utan betydande miljörisker. Ett ytterligare problem är att förordningen inte klargör de exakta gränserna för en banvall, vilket skapar osäkerhet för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter och riskerar att leda till att tillsynsmyndigheterna gör olika bedömningar. Begreppet banvall är inte heller definierat i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, till skillnad från begreppet vägområde som är definierat i väglagen (1971:948).

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Gunilla Sallhed, miljöjuristen Eva Nilsson, samt handläggarna Isak Månsson och Dag Lestander.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Maria Ohlman

Kopia till:

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se